

Zakaj so volitve v Državni zbor naš problem?

Te dni, ko prosimo prebivalce Slovenije, ki si želijo spremembe v urejanju družbe, za pomoč pri zbiranju podpisov za zakona, ki spreminjata dosedanji način volitev v državni zbor, za vložitev v parlamentarno proceduro, me ljudje sprašujejo, zakaj se prav mi lotevamo te zahtevne naloge; nekateri celo menijo - to pa so predvsem zvesti privrženci političnih strank - da bi se s to temo morali ukvarjati le poslanci in politične stranke.

Bistvo demokracije je, da volivci prispevamo k izbiri predstavnikov v institucije, kjer odločajo o razvoju družbe in o preživetju posameznikov. Če že moramo vsi plačevati davke, ki so potrebni za urejanje skupnih zadev, potem moramo imeti tudi pravico, da so odločamo, kako bo uporabljen in porabljen ta denar.

Rezultati dvajsetletne vladavine političnih strank so znani. Vse so pripomogle k uničenju socialne države, vse so sprejele načrt, ki so ga začrtali reformatorji ob zamenjavi političnega sistema, da moramo ustvariti bogat politični razred, ki naj pobere vse, kar je vrednega, ta pa bo, ko bo najprej poskrbel za svoje bogatenje, poskrbel tudi za kakovost življenja vseh, ki se ne bodo znali, mogli ali se ne bodo hoteli zrniti mednje. Kako zelo so nas prevarali!

Politične stranke so si priredile zakon o volitvah v državni zbor, da politični voditelji natančno vedo, za kaj bo njihova stranka dobila dovolj glasov, kje naj kandidirajo vodje strank in njihovi najbolj zvesti podaniki, da bodo samostojno odločali v parlamentu, ne da bi jim bilo treba sodelovati z ljudmi.

Vseh dvajset let se politične stranke pogovarjajo in dogovarjajo, da je treba narediti bolj pošten volilni sistem; tak, ki bo zagotovil vsakemu okraju svojega predstavnika v parlamentu in bo omogočil tudi nestranskim kandidatom, da pridejo v parlament. A se ne morejo dogovoriti, ker ima pač vsaka stranka pri tem še svoje račune.

Zakon, ki so ga pripravili naši strokovnjaki, bo zmanjšal možnost manipulacij strankarskih vrhov, zato bodo po njem udarile vse stranke. A to je v resnici dokaz in spodbuda civilni družbi, da smo s predlogom zakona na pravi poti.

Če hočemo v slovenski družbi kaj spremeniti brez revolucije in brez krvi, mora civilna družba pokazati, da zna razmišljati, da zna in hoče usmerjati svoje predstavnike v parlamentu in da ne bo več dovolila domačemu in tujemu kapitalu, da še naprej siromaši nekoč bogato, perspektivno in socialno Slovenijo.

dr. Mateja Kožuh Novak

8. MAREC DAN ŽENA

MI GA SPOŠTUJEMO

Pismo ogorčenja ustavnemu sodišču Republike Slovenije	3
Vodilna načela za aktivno staranje	4
Nasveti dementnim ljudem in njihovim svojcem	6
Akademizacija izobraževanja za zaposlite	9
Zagotavljanje zdravstvene nege v socialnih zavodih	10
Volitve po meri volivcev	12
S terena	14
Obvestila	19

Sklepe 14. seje upravnega odbora ZDUS bomo objavili v naslednji številki glasila.

V spomin Angelci Žiberna

Te dni veliko razmišljam o Angelci. Kako sva se srečali, kaj sva skupaj naredili, kako je zaznamovala našo veliko upokojsko organizacijo, kako je zaznamovala Ljubljano in vso slovensko družbo. Med nami, starejšimi, jo je poznal vsak. Neutrudno je opozarjala na krivice, ki jih dela družba starejšim, kot je pred upokojitvijo posvečala energijo, svojo trmo in skrb za kakovost življenja otrok in njihovih staršev.

Bila je neutrudna, vztrajna, kritična, jezna, pa tudi polna razumevanja za človeške stiske in tudi neverjetno polna humorja, ko je bil čas zanj. Na vse je bila pozorna, na vsaka vrata je znala dovolj glasno potrkati, da so se ji odprla. Vsi smo se je bali, kdaj nam bo spet nastavila ogledalo, in bili veseli, ko nas je pohvalila. Zadnja leta sem pogosto razmišljala o njej, o borki in upornici, ki je rasla v vojni, ko se ni mogla šolati, ki je s polnim srcem zakorakala v nov družbeni red, ki ga je z energijo, z znanjem, z upornostjo gradila skupaj z ženskami svoje generacije. Ta generacija slovenskih žensk ni le premagovala neštete kulturne, cehovske predsodke ter ovire neznanja pri uvajanju socialne države. Ob tem se je morala tudi neprestano trdo bojevati, da so jim moški, ki so vodili državo, priznali, da so modre, da imajo znanje in vedo, kaj hočejo. Premagale so neverjetne ovire v zdravstvu, v otroškem varstvu, v socialnem varstvu, v skrbi za starejše, v skrbi

za tiste, ki jih vsaka družba zrine na rob in jim ne da dihati. Mladi dandanašnji sploh ne vedo, s kakšnimi mlini na veter so se desetletja morale bojevati, da so uveljavile pravico mladih, da sami odločajo, koliko otrok bodo imeli in kdaj. Leta 1974 jim je uspelo to pravico zapisati v ustavo, leta 1978 so dosegle tudi, da morajo strokovnjaki pomagati parom pri zagotavljanju teh njihovih pravic. Mladi iz razvite Evrope so nam zavidali te pravice.

Kako ji je bilo težko, njej in njeni generaciji, ko se je zadnjih dvajset let soočala z nečastnim zasramovanjem njihovih neverjetnih dosežkov v času po drugi svetovni vojni! Moji generaciji je bilo lažje, nam je njena generacija že utrla pot.

Nedvomno bo prišel čas, ko se bo slovensko prebivalstvo streznilo, ko se bo uprlo blatenju enega najbolj herojskih obdobij slovenskega naroda, obdobja, ko smo se dvignili iz suženjstva, ko smo uspešno dohitevali najbolj razvite. Žal mi je, Angelca, da ne boš dočakala z nami tega trenutka. Bomo pa tedaj pomislili nate in se tebi in vsej tvoji generaciji zahvaljevali, da ste nam utrle pot.

Še nekomu se moram zahvaliti. Vsem njenim domačim, ki so živeli s tem, da se je njihova mati razdajala vsej slovenski družbi. Prepričana sem, da bosta njena neusahljiva volja in zagnanost živeli naprej med njimi in med nami, njenimi sodelavci in somišljeniki, saj bomo gradili na tem, kar je ustvarila ona in njena generacija.

Draga Angelca, pustila si veliko zapuščino. Obljubljamo ti, da ne bomo odnehali!

Mateja Kožuh Novak

Pismo ogorčenja ustavnemu sodišču Republike Slovenije

Zahteva za oceno ustavnosti in zakonitosti 143. člena ZUJF.

Spoštovani, varuhinja človekovih pravic RS je imenu različnih skupin civilne družbe, med drugim tudi Zveze društev upokojencev Slovenije, Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije, Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Zveze policijskih veteranskih društev Sever, 18. 7. 2012 vložila zahtevo za oceno ustavnosti 143. člena zakona o uravnoteženju javnih financ (Ur. l. RS, št. 40/12) s predlogom za zadržanje izpodbijane zakonske določbe. Ustavno sodišče Republike Slovenije je zavrnilo predlog varuhinje o zadržanje izpolnjevanja zakonske določbe, saj ugotavlja, da zaradi nadaljnjega izpolnjevanja dela 143. člena ZUJF ne bo prišlo do težko popravljivih posledic.

Prizadeti so upravičeno pričakovali, da bo ustavno sodišče o zadevi odločilo v razumnem času, kar pa se ni zgodilo, saj ustavno sodišče z odločitvijo neupravičeno zavlačuje sicer že polnih 5 mesecev. V vmesnem času je tudi prišlo do sprememb spornega 143. člena ZUJF, ki pa spet selektivno obravnava določeno kategorijo prizadetih.

Medtem oškodovani z ustreznimi pravnimi sredstvi (pritožbe, tožbe) iščejo svoje pravice so zaslužnih pokojnin. Žal pa vedno znova zgroženi ugotavljajo, da bo pot do pravice še dolga, zlasti spričo zavlačevanja pri sprejetju odločitve ustavnega sodišča o ustavnosti in zakonitosti 143. člena ZUJF. To zavlačevanje ima vpliv tudi na hitrost delovanja delovnega in socialnega sodišča, ki že dobiva tožbe prizadetih posameznikov zoper odklonilne odločbe o pritožbah. Nad tem smo še toliko bolj presenečeni, saj je iz odgovorov ZPIZ na tožbe delovnemu in socialnemu sodišču predlagano, naj ne razpisuje narokov za obravnavo, preden o ustavnosti in zakonitosti spornega člena ZUJF ne odloči ustavno sodišče.

Vsako nadaljnje odlaganje odločitve ustavnega sodišča bo zato imelo nepopravljive posledice za oškodovane posameznike in jih tudi morebitno kasnejše vračilo neupravičeno neizplačanega dela pokojnine ne bo moglo odpraviti. Upoštevati je treba, da gre v mnogih primerih za zelo stare in nemočne ljudi in da nekateri ne bodo sploh doživeli poprave krivice.

Upravičeno pričakujemo čim prejšnjo odločitev ustavnega sodišča o pobudi varuhinje človekovih pravic za oceno ustavnosti in zakonitosti 143. čl ZUJF, saj bomo v nasprotnem primeru za doseg svojih pravic prisiljeni uporabiti vsa legalna sredstva pritiska civilne družbe na ustavno sodišče kot državno institucijo.

*dr. Mateja Kožuh Novak,
Zveza društev upokojencev Slovenije
Niko Jurišič,
Zveza klubov upokojenih delavcev MNZ
Ladislav Lipič,
Zveza veteranov vojne za Slovenijo
Miha Molan,
Zveza policijskih veteranskih društev Sever*

Vodilna načela za aktivno staranje

Svet Evrope je 6. decembra lani z izjavo ob zaključku evropskega leta aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami (objavili smo jo v prejšnji številki ZDUS plusa) sprejel še dokument Vodilna načela za aktivno staranje in solidarnost med generacijami.

Uvod. Zaradi daljšanja pričakovane življenjske dobe in upadanja rodnosti delež starejših ljudi v Evropi hitro narašča. Pričakovati je, da se bo delež ljudi, starejših od 65 let, v primerjavi z delovno sposobnim prebivalstvom (med 15. in 64. letom starosti) do leta 2050 podvojil in da bo dosegel že polovični delež.

Ti demografski premiki bodo imeli znatne družbene in gospodarske posledice. Ne smemo sicer pozabiti na pozitivne aspekte daljšanja življenjske dobe, vendar pomenijo trenutne razmere hkrati tudi izziv za ponudbo delovne sile in za sisteme socialne zaščite. Ker ti sistemi v glavnem temeljijo na načelu solidarnosti znotraj iste generacije in med različnimi generacijami, je treba ohraniti uravnoteženo porazdelitev virov med starostnimi skupinami.

Prispevek starejših družbi in h gospodarstvu je že velik, a bi bil lahko še večji, saj se raven zdravja in izobrazbe te populacije zlagoma še zvišuje. Ta prispevek pa bi lahko dodatno povečali tako, da bi z optimizacijo priložnosti za telesno, socialno in duševno blaginjo v celotnem življenjskem obdobju v celoti izrabili sposobnosti, ki jih imajo starejši. To je cilj političnega pristopa k »aktivnemu staranju«. Je ključ do visoke kakovosti življenja za ljudi vseh starosti, večje produktivnosti in korak k utrjevanju medgeneracijske solidarnosti v zdajšnjih starajočih se družbah. Pristop k aktivnemu staranju, ki ga spodbujamo v evropskem letu aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti, prispeva tudi k povečanju stopnje zaposlenosti ter zmanjšanju revščine in socialne izključenosti, s tem pa pripomore k ciljem iz strategije Evropa 2020.

Aktivno staranje je treba spodbujati na področju zaposlovanja, družbenega udejstvovanja in samostojnega življenja v skladu z navedenimi vodilnimi načeli. Slednje je treba uredničevati ob upoštevanju razlik glede organiziranosti in virov posameznih držav članic ter posebnih okoliščin in izzivov, s katerimi se soočajo.

Za aktivno staranje bi bilo treba ukrepati na različnih političnih področjih, kar pa bi morale storiti številne interesne skupine, med katere sodijo javni organi na vseh ravneh, podjetja in socialni partnerji, organizacije civilne družbe, ponudniki storitev in mediji. Družbene inovacije in učinkovitejša uporaba novih tehnologij lahko bistveno pripomorejo k spodbujanju aktivnega staranja. Več priložnosti za aktivno staranje bi morale imeti prav vse skupine starejših ljudi ne glede na spol, narodnost, kulturno okolje, iz katerega prihajajo, in morebitno invalidnost.

Aktivno staranje obenem omogoča, da so tudi starejši med seboj bolj solidarni. Čim več je starejših ljudi, ki z aktivnim staranjem lahko sami skrbijo zase, tem bolj se družba lahko posveča tistemu delu starejše populacije, ki jo najbolj potrebuje.

Vodilna načela za aktivno staranje in solidarnost med generacijami

Zaposlovanje

- *Nadaljevalno poklicno izobraževanje in usposabljanje:* omogočiti ženskam in moškim vseh starosti dostop do izobraževanja, usposabljanja in razvijanja spretnosti ter udeležbo v teh procesih ter jim tako zagotoviti vstop na trg dela in polno udeležbo na njem ter na kakovostnih delovnih mestih.
- *Zdrave delovne razmere:* spodbujati delovne razmere in delovna okolja, ki ohranjajo zdravje in dobro počutje delavcev ter s tem zagotoviti zaposljivost delavcev skozi vse življenje.
- *Strategije upravljanja staranja:* prilagoditi poklicne poti in delovne razmere spreminjajočim se potrebam delavcev, ko se starajo, ter se tako izogniti predčasni upokojitvi.
- *Službe za zaposlovanje starejših delavcev:* starejšim delavcem, ki želijo ostati na trgu dela, nuditi svetovanje, razporeditev na delovno mesto in pomoč pri vnovični vključitvi.
- *Preprečevanje starostne diskriminacije:* zagotoviti enake pravice starejšim delavcem na trgu dela, izogibati se uporabi starosti kot odločilnega merila pri presojanju, ali je delavec sposoben opravljati določeno delo; preprečevati negativne stereotipe, povezane s starostjo, ter diskriminatorno obravnavo starejših delavcev na delovnem mestu; poudariti prispevek starejših delavcev.
- *Zaposlovanju prijazni davčni sistemi in sistemi socialnih prejemkov:* spremeniti davčne sisteme in sisteme socialnih prejemkov tako, da se bo starejšim delavcem splačalo delati in obenem zagotoviti ustrezno raven teh prejemkov.

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

- *Prenos izkušenj*: izkoristiti znanje in spretnosti starejših delavcev z mentorstvom in starostno različno sestavljenimi skupinami.
- *Usklajevanje poklicnega življenja in oskrbe*: prilagoditi delovne razmere in poskrbeti za ustrežno ureditev odsotnosti z dela za ženske in moške ter jim tako omogočiti, da ostanejo zaposleni kot nepoklicni negovalci ali pa se vrnejo na trg dela.

Udeležba v družbi

- *Varnost dohodka*: uveljaviti sisteme, ki starejšim zagotavljajo ustrezen dohodek, s tem pa ohranjajo njihovo finančno neodvisnost in jim omogočajo dostojno življenje.
- *Socialna vključenost*: preprečevati socialno izključenost in izoliranost starejših z zagotavljanjem enakih možnosti za sodelovanje v kulturnih, političnih in družbenih dejavnosti.
- *Prostovoljstvo starejših*: ustvariti boljše okolje za prostovoljne dejavnosti starejših in odpraviti ovire ter starejšim z dokazovanjem usposobljenosti, spretnosti in izkušenj omogočiti vključevanje v družbo.
- *Vseživljenjsko učenje*: starejšim zagotoviti možnosti izobraževanja zlasti na področjih, kot so informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), samooskrba in osebne finance, ter jim tako omogočiti dejavno udeležbo v družbi ter skrb za lastno življenje.

- *Sodelovanje pri odločanju*: starejše ženske in moške še naprej vključevati v odločanje zlasti na področjih, ki jih neposredno zadevajo.
- *Pomoč nepoklicnim negovalcem*: zagotoviti strokovno pomoč in usposabljanje za nepoklicne negovalce; zagotoviti nadomestno oskrbo in ustrežno socialno zaščito, da bi preprečili socialno izključenost negovalcev.

Samostojno življenje

- *Promocija zdravja in preprečevanje bolezni*: sprejeti ukrepe, ki bi omogočali čim daljše zdravo življenje za ženske in moške ter zmanjševati tveganje odvisnosti s promocijo zdravja in s preprečevanjem bolezni. Zagotoviti priložnosti za telesno in duševno dejavnost, prilagojeno zmožnostim starejših.
- *Prilagojena stanovanja in storitve*: prilagoditi stanovanja in nuditi storitve, ki starejšim z zdravstvenimi težavami omogočajo, da živijo kar se da samostojno.
- *Razpoložljiv in cenovno dostopen prevoz*: prilagoditi sistem prevozov, da bo cenovno dostopen in varen za starejše ter da jim bo omogočal samostojnost in dejavno udeležbo v družbi.

Vzajemnost

Revija ZPIZ in ZDUS

je vaša!

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE

Čakajo vas lepe nagrade:

- za dva nova naročnika – brezplačna polletna naročnina na Vzajemnost;
- za tri nove naročnike – vrednostni boni Mercator za 15 evrov;
- za vsakega nadaljnjega novega naročnika – še po 5 evrov (za štiri naročnike 20 evrov itd).

*Vzajemnost
je tudi
lepo darilo!*

Nasveti dementnim ljudem in njihovim svojcem

Konec januarja 2013 je prišlo do izpolnitve ene od nalog komisije za duševno zdravje. Prostovoljci, ki v okviru komisije za duševno zdravje ZDUS delamo v programu RESje, smo bili nadvse veseli, da smo naposled le pridobili sredstva za tisk zgibanke.

Ker je denarja vedno premalo, smo se odločili za tiskanje zgibanke z naslovom Priročnik za osebe z demenco in njihove svojce v malo drugačni obliki. Ovitke s tem naslovom smo napolnili z enajstimi različni vsebinami s področja praktičnega svetovanja svojcem in osebam z demenco. Vsaka od tem je natisnjena na posameznem listu, ki so vloženi v mapo in jo je mogoče dopoljevati z novimi listi in vsebinami. Skušali smo se kar najbolj približati potrebam starejših tako, da smo v notranjosti ovitka natisnili pomembne telefonske številke in tudi velikost pisave prilagodili starejšim.

S tem ko smo na tak način oblikovali zgibanko, smo pustili možnost, da jo vsaj enkrat na leto dopolnjujemo z novimi vsebinami, povezanimi z demenco. Seveda pa bo to to spet odvisno od tega, koliko sredstev bomo pridobili posamezno leto za tisk.

Pri pripravi vsebin smo si pomagali z literaturo, s svojim znanjem in z izkušnjami ter vsebinami, ki so jih za svojce in za dementne osebe pripravili v ALZ Europe.

Za dostavo zgibanke na domove starejših, ki se soočajo z demenco, ki ji je namenjena zgibanka, bodo poskrbele prostovoljke iz projekta Starejši za starejše. Tokrat sta nam pri financiranju tiskanja zgibanke pomagali ZZ Vzajemna in revija Vzajemnost. Vemo, da smo natisnili premalo izvodov, da bi lahko zadovoljili vse potrebe, a smo vendar veseli, da nam je naposled le uspelo uresničiti enega od ciljev - posredovati koristne in praktične informacije tistim, ki ne utegnejo ali ne morejo priti na predavanja, ker v domačem okolju skrbijo za obbolele za demenco. Upamo, da jim bo zgibanka v pomoč, in veseli bomo povratnih informacij tistih, ki jim je namenjena naša dejavnost.

Veseli smo, da je zelo dober odziv tistih, ki so zgibanko že prejeli. Praviijo, da so nasveti res uporabni in da so jim v pomoč. Če je temu res tako, potem je naš namen dosežen.

Zdaj razmišljamo, kako priti čim ceneje še do izdelave CD s podobno vsebino. Upamo, da nam bo to uspelo v letošnjem letu. CD bomo lahko ponudili društvom za predvajanje na avtobusih, ki vozijo na izlete dementne in njihove svojce. Morda se nam bo uspelo dogovoriti o tem tudi z lokalnimi radijskimi postajami.

Vsa zainteresirana društva obveščamo, da za izvedbo predavanj in izobraževanj o preprečevanju demence in o potrebah oseb z demenco ter o urjenju spomina pokličejo na tel. 051/442 497 ali na e-mail: cajnko.ana@gmail.com. Novosti pa si lahko pogledate tudi na naši spletni strani: <http://RESje.zdus-zveza.si>.

*Ana Cajnko,
predsednica komisije ZDUS za duševno zdravje*

NOVO!
ZDRAVLJENJE Z BIOENERGIJO
 25.3. - 28.3.2013
 22.4. - 25.4.2013

*Izberite počitnice polne doživetij v Hotelu Delfin*** v Izoli*

- ▶ izjemna lega ob morju
- ▶ notranji bazeni z ogrevano morsko vodo
- ▶ bogata hotelska ponudba z animacijskim programom

POSEBNA PONUDBA za bivanje v času od 1.3.2013 do 30.4.2013

Polpenzion v dvoposteljni sobi po osebi na dan v eur za bivanje, ki traja najmanj 3 noči

	Marec	April
Za upokojence, ki so člani društva, kluba ali aktiva upokojencev	32,00	34,00
Za ostale	35,00	37,00

V ceni so vključeni vsi popusti, ki jih nudi hotel, razen popusta na dodatno ležišče in popustov za otroke.

V ceni je vključeno:

- ▶ bogat samopostrežni zajtrk
- ▶ polpenzion s kosilom ali večerjo
- ▶ samopostrežna večerja s pridihom istrske kulinarike 1x na teden
- ▶ pijača dobrodošlice
- ▶ neomejen vstop v bazene
- ▶ telovadba v vodi 2x na dan
- ▶ jutranja telovadba v telovadnici
- ▶ najem pohodniških palic, uporaba balinišča in ruskega kegljišča
- ▶ voden ogled mesta Izola in zaledja
- ▶ glasba za ples ob petkih in sobotah
- ▶ obisk splošnega zdravnika 2x na teden
- ▶ predavanje zdravnika specialista za ožilje z brezplačnim pregledom (število pregledov je omejeno)
- ▶ dostop do brezžičnega interneta iz sobe...

Doplačila:

- ▶ enoposteljna soba
- ▶ turistična taksa

100% popust na izbrano storitev za enega otroka do 12. leta starosti v sobi z dvema odraslima osebama (najmanj 3 noči)

Dodatne ugodnosti:

- ▶ organiziran prevoz gostov od Železniške postaje Koper do hotela vsak dan ob 11,45 uri in od hotela do Železniške postaje ob 13,30
- ▶ možnost plačila na obroke brez stroškov in obresti: s čeki na 3 obroke in kartico Diners klub na 6 obrokov

delfin

DELFIN HOTEL ZDUS d.o.o.
 Izola - Slovenija

Informacije in rezervacije:

DELFIN HOTEL ZDUS d.o.o. Izola
 Tomažičeva ulica 10, 6310 Izola, Slovenija
 Tel.: h.c. +386 (0)5 6607 000, Fax: +386 (0)5 6607 420

Rezervacije: +386 (0)5 6607 400

e-mail: rezervacije@hotel-delfin.si, www.hotel-delfin.si

*Dolžitniški dom Rogaška Slatina***

v Rogaški Slatini - za zdrav in sproščujoč oddih v stiku z naravo

delfin

DELFIN HOTEL ZDUS d.o.o.
Izola - Slovenija

- ▶ 13 sodobno opremljenih sob s kopalnico
- ▶ kuhinja in dnevni prostor za druženje v avli doma
- ▶ izjemno ugodna ponudba za letovanje skozi celo leto
- ▶ idealno izhodišče za sprehode in kolesarske izlete
- ▶ brezžični dostop do interneta
- ▶ Za organizirane skupine najmanj 15 oseb veljajo posebne cene po dogovoru.

REDNI CENIK STORITEV v EUR po osebi na dan od 1.1.2013 do 30.4.2013

	SAM v sobi	DVE OSEBI v sobi	TRI OSEBE v sobi
Nočitev 1 dan	28	23	21
Nočitev 2 dni	26	21	19
Nočitev več kot 2 dni	24	19	17

- ▶ V ceni nočitve je vključeno 3-urno kopanje.
- ▶ 100% popust za enega otroka do 12. leta starosti v sobi z dvema odraslima osebama (najmanj dve noči).
- ▶ 10% popust za upokojence, ki pridejo s člansko izkaznico slovenskega društva upokojencev, potrjeno za tekoče leto in za člane kluba revije Vzajemnost z veljavno izkaznico. Popusta se ne seštevata.

Informacije in rezervacije:

DELFIN HOTEL ZDUS d.o.o. Izola
Tomažičeva ulica 10, 6310 Izola, Slovenija

Tel.: h.c. +386 (0)5 6607 000, Fax: +386 (0)5 6607 420

Rezervacije: +386 (0)5 6607 400

e-mail: rezervacije@hotel-delfin.si, www.hotel-delfin.si

Akademizacija izobraževanja za zaposlitev

Strokovnjaki opozarjajo, da razvita gospodarstva v industrijskih državah potrebujejo približno petino študiranih, zato naj bi število študentov na fakultetah in višjih strokovnih šolah (Fach Hoch Schule - FHS) ne naraščalo več. Pomembno pa je mlade ustrezno izobraziti za visoko kvalificirane poklicne strokovnjake v proizvodnji in storitvah.

To podpira tudi statistika. V minulih desetih letih se je v Nemčiji, kjer imajo tako zasnovan študij, zaposlenost v tem segmentu dvignila z 1,6 na 7,3 milijona, odstotek nezaposlenih akademikov pa je ostal na isti ravni (blizu 2,5 odstotka vseh), torej precej pod ravni neizobraženih in priučenih, kjer se je delež delovnih mest zmanjšal za 800 tisoč in je zdaj 6,9 milijona delovnih mest, delež nezaposlenih v tej skupini pa je 29-odstoten, torej precej nad nemškim povprečjem.

Vseeno pa opozarjajo pred preveliko »akademizacijo« študija. S tem se sicer povečuje možnost zaposlovanja, vseeno pa bi bilo nesmiselno v prevelikem obsegu izobraževati na tej ravni. Nezaposlenost se komaj kaj zmanjšuje, najpomembnejši sta število in struktura tovrstnih delovnih mest. Število delovnih mest, ki zahtevajo akademsko izobrazbo, se je v zadnjih letih komaj kaj spremenilo in ostaja pri 20 odstotkih, pri čemer so razmere v Nemčiji podobne kot v drugih v industrijskih državah.

Zelo stabilno pa je število delovnih mest, na katerih potrebujejo strokovno izobrazbo z določeno prakso in izkušnjami. Njihov delež je 58-odstoten. Potrebe po poklicno neizobraženih in priučenih delavcih so stabilne in v tolikšnem deležu kot na akademski ravni. Trg dela je za akademike v Nemčiji kot drugje tudi razdeljen. Približno petina vseh je bila v letu 2007 zaposlenih na atipičnih (mi bi rekli prekarnih) delovnih mestih (začasno delo, pogodbeno in agencijsko delo. Primer: od absolventov strojnih fakultet je bilo po enem letu po diplomi še vedno 8 odstotkov zaposlenih za določen čas, strojnikov iz FHS pa je bilo v takem statusu že 13 odstotkov, pri čemer pa je strojništvo deficitaren poklic tudi v Nemčiji).

Kot kaže delovnih mest za ljudi brez izobrazbe in priučenih ne bo zmanjkalo (komentar Tomaž Banovec: ponekod ocenjujejo te potrebe na 30 odstotkov delovnih mest). Rahlo upadanje pa je vendarle zaznavno. Enostavnih del torej ne bo zmanjkalo.

Raziskava kaže, da je potrebno vso skrb nameniti strokovnemu izobraževanju za boljšo kvalifikacijo in za poklicno izobrazbo. Ta pojav je zaznaven na vseh podobnih trgih dela. Bistvena je relativna in ne absolutna izobrazba.

Ne glede na kritiko prevelike »akademizacije« v izobraževanju raziskovalci poudarjajo potrebo po večji ravni in dvigovanju kakovosti in kvalifikacij. To se opažajo in dokazujejo predvsem na področju inovacij. Tu ne bodo potrebovali toliko akademikov, pač pa bolj strokovno in poklicno izobražene delavce. Torej gre za inženirje in ljudi s praktičnimi uporabnimi znanji. Praktično orientiranje na produkte je prednost v izobraževanju, kar je vsem (tudi Sloveniji) predlagala tudi OECD in še kdo (komentar Tomaž Banovec: kako vidimo pomen gimnazije in »gimnazijacije«, ki je podlaga »akademizaciji«? Zeleni bi po nekaterih državah bistveno zmanjšali vpise na gimnazije in povečali vpisovanje na bolj usmerjene poklicno orientirane šole).

*Prevod in priredba: Tomaž Banovec po Wallerang Lars
»Die Akademisierung breiter Schichten ist unsinig«
VDIn 4.1.2013*

Zagotavljanje zdravstvene nege v socialnih zavodih

Socialni zavodi so po zakonu o zdravstveni dejavnosti (Zdej) eden od izvajalcev osnovne zdravstvene dejavnosti, in sicer naj bi zagotavljali svojim varovancem storitve zdravstvene nege ter nekatere druge storitve s tega področja. Zdravniške storitve naj bi tem varovancem zagotovili območni zdravstveni domovi in koncesionarji. Skladno s temi določili so bili pripravljene in sprejeti dokumenti, ki podrobneje urejajo pravice in dolžnosti zavarovanih oseb, izvajalcev zdravstvene nege in drugih zdravstvenih delavcev ter Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZS) pri zagotavljanju in opravljanju zdravstvene nege ter drugih zdravstvenih storitev varovancem v socialnih zavodih.

Taka ureditev je v velja že vrsto let, vendar so zadnja leta vse pogosteje pojavljajo težave in nesporazumi med izvajalci in plačnikom storitev v tej dejavnosti ter skladno s tem tudi zahteve po spremembi zdajšnje ureditve in predpisov, ki urejajo to področje. Zdravstvena nega je eno tistih področij, za katerega so še posebej zainteresirani predvsem kronično bolni in starejši ljudje in tako tudi Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS).

Trije udeleženci

Pri iskanju rešitev in predlogov za spremembe moramo upoštevati interese treh pomembnih udeležencev v procesu opravljanja zdravstvene nege v socialnih zavodih. Na prvem mestu morajo biti potrebe in interesi zavarovanih oseb, ki potrebujejo storitve nege. Na drugem mestu so interesi in pogoji dela ter financiranja izvajalcev, nato pa interesi celotne družbe in ZZS kot naročnika in plačnika storitev zdravstvene nege. Povsem jasno je, da ti interesi ne bodo nikoli povsem usklajeni in bo med njimi prihajalo do razlik. Za iskanje takšnih rešitev lahko služi informacija, ki je bila pripravljena za razpravo na seji skupščine ZZS v decembru leta 2012. Ta je sicer le informativna in manj analitična ter se ne ukvarja s problemi pri opravljanju zdravstvene nege v socialnih zavodih in tudi ne v vzroki zanje.

Zavarovane osebe. Zavarovane osebe, ki potrebujejo zdravstveno nego, imajo interes, da jim je dostopna v zadovoljivem obsegu in kakovosti na podlagi najširše solidarnosti in brez doplačil v mejah pravic, ki jim jih dajeta zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter zakon o socialnem varstvu. Pri tem bi večina upravičencev zagotovo želela, da bi imeli zdravstveno nego zagotovljena doma, v okolju, v katerem živijo, in v krogu svoje družine. V tem primeru bi določen del oskrbe lahko prevzeli družinski člani, svojci, znanci in prostovoljci. Taka pričakovanja so povezana z več kot deset let staro idejo, potrebo in zahtevo po uvedbi posebnega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo, ki bi rešilo marsikatero zagato, v kateri se pogosto znajdejo ljudje in izvajalci zdravstvene nege. Takšen način opravljanja nege in oskrbe bi bil najbolj human in hkrati tudi ekonomsko upravičen. S tem bi bilo preprečeno tudi razli-

kovanje med tistimi, ki imajo možnost bivanja v ustreznem socialnem zavodu, in tistimi, ki zavrlo kakršnegakoli razloga nimajo te možnosti. Tudi ko gre za zagotavljanje zdravstvene nege in oskrbe v socialnem zavodu, so želje in pričakovanja podobna - da bodo potrebne storitve zavarovancem zagotovljene na najbolj prijazen način in brez različnih doplačil.

Če pa ta pričakovanja in interese zavarovanih oseb primerjamo z njihovo uresničljivostjo, lahko ugotovimo, da so možnosti slabe, zlasti kadar gre za zagotavljanje primerne zdravstvene nege in oskrbe na domu, saj ni povsod organizirana in vsem dostopna ali pa si morajo določene storitve zavarovanci plačevati sami. Podobno je v nekaterih primerih zagotavljanja institucionalne oskrbe v socialnih zavodih, ko zahtevajo od varovancev doplačila za »višji standard«, boljše in ugodnejše pogoje nastanitve itd. To je v nekaterih primerih posebej vprašljivo, saj gre za določeno obliko tržne dejavnosti, ki naj bi se v javnih zavodih opravljala le izjemoma in še to povsem transparentno ter ločeno od dejavnosti splošnega družbenega pomena. Po navedbah zavarovancev se to zlasti dogaja v zavodih, ki so v lasti koncesionarjev.

Težave pri opravljanju zdravstvene nege v socialnih zavodih. O težavah pri opravljanju zdravstvene nege v socialnih zavodih vse pogosteje poročajo tudi socialni zavodi. Predvsem navajajo težave pri finančnem poslovanju, za kar je, po njihovem mnenju krivo predvsem to, da ZZS neustrezno vrednoti delo izvajalcev zdravstvene nege. Približno tretjina vseh socialnih zavodov naj bi poslovala s primanjkljajem, ker naj bi bile po njihovem mnenju premalo ovrednotene storitve zdravstvene nege, tako da s prihodki od te dejavnosti ne morejo kriti stroškov. Zato logično pričakujejo zvišanje cen svojih storitev in spremembe v načinu financiranja. Večkrat je bilo v zahtevah izvajalcev storitev nege v socialnih zavodih navedeno, da za »enako« (?) ali podobno delo dobijo bolnišnice boljše plačilo in da naj bi bilo zato tudi financiranje njihovih storitev izenačeno z načinom financiranja nege v bolnišnicah. Nezadovoljstvo s financiranjem izražajo kljub temu, da so skupaj z ministrstvom za zdravje enakopraven partner v pogajanjih o splošnem dogovoru, ki med drugim določa tudi program storitev zdravstvene nege v socialnih zavodih ter merila za vrednotenje in določanje njihovih cen. Res pa je, da so bile cene storitev zdravstvene nege podobno kot vse druge zdravstvene storitve znižane zaradi določila ZUJF in splošnih varčevalnih ukrepov na področju javnih financ. Tako je vsaj del poslovnih težav skoraj zagotovo tudi posledica interventnih ukrepov na področju javnih finančnih izdatkov.

Interes države in ZZS. Če ob vsem tem pogledamo še na interes države in ZZS kot edinega plačnika storitev zdravstvene nege iz javnih finančnih sredstev, je ta zagotovo enak kot pri vseh drugih zdravstvenih dejavnostih in storitvah. Interes

zavarovanih oseb in zavezancev za plačevanje prispevkov je zagotovo, da za enak denar dobijo čim večji obseg kakovostnih storitev. Ob tem predvsem država nenehno nadzoruje javne finančne izdatke in jih skuša zadržati na čim nižji ravni, a hkrati zadržati ali izboljšati raven zdravstvene in socialne varnosti prebivalstva. To je zahtevna in že po svoji naravi protislovná naloga, ki se prenaša na področje obveznega zdravstvenega zavarovanja in na možne okvire financiranja zdravstvene nege v socialnih zavodih. V okoliščinah, kjer se križajo različni interesi, pa je treba v postopkih dogovarjanja in sklepanja pogodb najti najustreznejšo ali najmanj bolečo rešitev. Konkretna težava pri urejanju odnosov v trikotniku izvajalci storitev-naročnik in plačnik storitev (ZZZS) - vlada (MZ in MDDSZ) je že v sistemu, saj za urejanje odnosov niso zagotovljeni vsi potrebni okviri. V državi nimamo uvedene dolgotrajne oskrbe kot posebne veje socialne varnosti, zaradi česar tudi ni jasne razmejitev med dejavnostjo in pravicami, ki naj bi jih zagotavljalo področje zdravstvenega in socialnega varstva. Ker pa se zavedamo, da gre pri zdravstveni negi in dolgotrajni oskrbi za področje, ki naj bi temeljilo na najširši solidarnosti, poskušamo njegova tveganja v vse večji meri prenesti na področje zdravstvenega zavarovanja. Drugega nosilca solidarnosti na tem področju ta trenutek tudi ni. Tudi sicer ni nobenega dokumenta ali dogovora med odgovornimi resorji, kaj je znotraj zagotavljanja zdravstvene nege in oskrbe v socialnih zavodih v pristojnosti zdravstvenega in socialnega varstva, ali pa so tovrstne rešitve zelo splošne in omogočajo različne interpretacije.

Ukrepi za spremembe ureditve

Pristop mora biti vsebinski in ne le finančni. Bolj kot kritika zdajšnjega sistema so potrebni ukrepi za spremembo ureditve in za izboljšanje razmer pri zagotavljanju in uresničevanju zdravstvene nege in oskrbe v socialnih zavodih ali tudi na neinstitucionalni način. Sistemsko je na prvem mestu uveljavitev zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Besedilo zakona je (celo v več različicah) napisano in bi z malo dobre volje lahko bilo že predloženo državnemu zboru v odločanje. S tem dokumentom bi bile ustvarjene podlage za jasno razmejitev področja dolgotrajne oskrbe in zdravstvenega varstva, potrebne zmogljivosti, finančni in drugi materialni viri ter način upravljanja z obema področjema. Stališče ZDUS do tega je znano in nespremenjeno. ZDUS se zavzema in pričakuje od vlade, da zagotovi uskladitev nekaterih še nerešenih vprašanj in čim hitreje sprejetje zakona ter njegova uveljavitev. To je tudi najpomembnejše stališče ZDUS, ko gre za prihodnje urejanje zagotavljanja zdravstvene nege in oskrbe v socialnih zavodih ali v neinstitucionalni obliki.

Tud če bi po mnogih letih sprejeli zakon o dolgotrajni oskrbi, bo za njegovo uveljavitev v praksi potrebno predhodno obdobje vsaj dveh let. Zato je za ureditev in nemoteno opravljanje zdravstvene nege v socialnih zavodih treba doseči nekatere spremembe v predpisih, torej v veljavni ureditvi. Pristop pa mora biti vsebinski in ne le finančni, kar pomeni da so potrebne rešitve (dogovor ali predpis), kaj naj bi bila »zdravstvena nega«, ki naj bi jo plačeval ZZZS, in nato tudi spremembe v modelu financiranja zdravstvene nege v socialnih zavodih. Marsikdo bo rekel, da je pojem zdravstvene nege definiran, kar v strokovnem in doktrinarnem smislu drži, a je kljub temu treba definirati, kaj od tega

naj krije obvezno zdravstveno zavarovanje in kaj drugi nosilci (socialno varstvo, država, posameznik). Pri tem je treba izhajati iz načela, da mora ZZZS kriti stroške za zdravstveno nego. Kateri storitve štejejo v nego, je znano in je določeno že z Zeleno knjigo, jo je pa morda treba posodobiti in dopolniti. Temu je nato treba prilagoditi merila za vrednotenje teh storitev glede na njihovo zahtevnost, zahtevano usposobljenost (izobrazba, znanje, izkušnje) izvajalcev in merila za določanje cen, ki veljajo v celotnem sistemu zdravstvenih dejavnosti (plače, prispevki, materialni stroški, amortizacija). K posebnemu »seznamu« storitev zdravstvene nege v socialnih zavodih je treba dodati definicije in morda nekatere specifičnosti glede medsebojnega izključevanja, pogostosti obračunavanja v dnevu itd.

Plačevanje opravljenega dela in ne plačevanje zmogljivosti. Veljavni sistem prej temelji na financiranju zmogljivosti kot na opravljenem delu, kar pa ni v skladu z načeli socialnega zdravstvenega zavarovanja. »Normativi«, ki jih določa splošni dogovor za socialne zavode, namreč definirajo planske kadrovske zmogljivosti na posteljo, kar je uporabno za načrtovanje potreb v socialnih zavodih, ne pa za pogajalske postopke. Normativi, na katerih bi temeljilo določanje obsega dela in cen storitev, bi morali predvideti potreben kader in čas opravljanja posamezne storitve s področja zdravstvene nege. Ob tem bi bilo na področju zdravstvene nege potrebno podobno kot predvideva (osnutek) zakon o dolgotrajni oskrbi uvesti plačevanje po opravljenem delu in ne plačevanje po zmogljivostih. Šlo naj bi za podoben sistem, ki velja za specialistično ambulantno dejavnost. Povsem nerazumljivo je namreč, da so storitve fizioterapije in delovne terapije vključene v storitve »zdravstvene nege« (I, II ali III), saj se povsod obračunavajo po posebnem seznamu. Izjema je le obračunavanje teh storitev v bolnišnični dejavnosti in pri obračunavanju SPP (ali DRG). Temu bi moral slediti tudi način načrtovanja in obračunavanja storitev, kjer so vedno in povod znane omejitve glede morebitnega preseganja načrta storitev ali ukrepi ob neizpolnjevanju normativov itd.

Dodatna težava so koncesionarji. Pri oblikovanju cen storitev zdravstvene nege v socialnih zavodih se pojavlja še problem cen pri koncesionarjih, ki so hkrati lastniki teh zavodov. Večina lastnikov je zavode zgradila s posojili bank. Ob tem se pojavljata dve vprašanji. Najprej gre za vprašanje, ali lahko odpremo socialni zavod kjerkoli in odvisno od zasebne pobude posameznikov ali pa bi morala država urejati načrtovanje teh zmogljivosti. In drugo vprašanje: za zavarovance je še bolj občutljiv način določanja cen v teh zasebnih zavodih, saj lastniki zavodov anuitete za najete kredite prek amortizacije vračunavajo v ceno storitev, ki jo morajo plačati oskrbovanci. Po poplačanem posojilu postane zavod v celoti last koncesionarja, čeprav so posojilo poplačali varovanci v zavodu in ne on. Mnogi varovanci plačevanja teh cen ne zmorejo in se zaradi tega ne odločijo za premestitev v tak zavod ali pa ga zapustijo. Tako tudi na to področje po tistem vstopa privatizacija, kar pa ni sprejemljivo spričo dejstva, da opravljanje zdravstvene nege v socialnih zavodih in socialnovarstvenih storitev pomeni javni družbeni interes in nepridobitno dejavnost.

mag. Martin Toth

Volitve

Ste (ne)zadovoljni s predstavnike v d

V Zvezi društev upokojencev S
Upokojeni eksperti, prostovolj
volivcem prijazen zakon o voli

**Gre za posebljen sorazme
uporabljan v Nemčiji.**

Kaj bo boljše?

- Kot kandidate, tudi neodvis
predlagali zaupanja vredne
- Na glasovnici bomo imeli vo
poslanko, z drugim pa stran
- Volivci v vsakem od 44 volil
v enem ali dveh krogih, z lis
- Ženske bodo imele več mo

Za spremembo zakona ne

**Pridružite se n
za demokratično**

po meri volivcev

ni z načinom, kako izbiramo svoje državni zbor Republike Slovenije?

Slovenije hočemo večji vpliv volivcev na izbiro poslancev!

ci v Zvezi društev upokojencev Slovenije, so pripravili nov,
tvah v državni zbor.

eren sistem, ki je v podobni obliki že vrsto let uspešno

ne od strank, bomo lahko volivci z manj podpisi kot doslej,
ljudi.

olivci pravico do dveh glasov: s prvim bomo izbirali poslanca/
nko, katere program podpiramo.

nih okrajev v 11 volilnih enotah, bomo z absolutno večino
te kandidatov izbrali svojo poslanca/poslanko.

žnosti priti v parlament.

bo treba spreminjati Ustave RS.

am pri zbiranju podpisov

, po volji ljudi, izvoljen državni zbor!

S terena

Ostaja ZDUS še med pripravljavci Festivala?

Osrednja tema seje strokovnega sveta ZDUS, ki je bil sredi meseca februarja, je bilo vprašanje predsednice Kožuhove, ali člani programskega sveta Festivala za tretje življenjsko obdobje iz vrst ZDUS ostajajo njegovi člani ali ne. O tem se morajo odločiti do naslednje seje upravnega odbora ZDUS. Če ostanejo, morajo predlog programa konference na festivalu 2013 - ki ga je pripravila in predstavila Kožuhova na prejšnji seji strokovnega sveta -, na programskem svetu festivala dopolniti, popraviti ali spremeniti.

V nadaljevanju so se dogovorili, da bo strokovni svet na svoji naslednji seji obravnaval poročila o delu komisij ZDUS v minulem letu in njihove programe dela za letos ter program dela ZDUS za letošnje leto. Prav tako morajo člani ZDUS, ki delujejo v telesih zunaj zveze, po vsakem sestanku pripraviti kratke zapise o vsebini sestanka in svojem prispevku v razpravi.

info.zdus

Delfin z novim vodstvom

Na začetku februarja je znova odprl svoja vrata hotel ZDUS Delfin v Izoli in kar nekaj zadovoljnih gostov se je že vrnilo domov s prvega letošnjega dopusta ob morju.

Kot veste, je letošnje leto prineslo hotelu Delfin kar nekaj sprememb. Po 21 letih uspešnega vodenja je svoje delo v Delfinu končal direktor Branko Simonovič.

Rečemo lahko, da gre za lepo urejen hotel, ki ga krasijo ekipa pridnih, prijaznih in zanesljivih delavcev. »Zdaj pa je na meni,« pravi nova direktorica mag. Nina Golob, »da se s sodelavci potrudim, da boste v Izolo in Rogaško Slatino prihajali vsaj tako radi kot doslej in upam, da nam bo to tudi uspelo.«

Začetek sezone je bil pester tudi zato, ker je goste že na začetku obiskal pust. Tudi letos so nagradili najboljše maske. S tem pa dogajanja v februarju še ni bilo konec, saj so prišle zimске šolske počitnice. Kar nekaj dedkov in babic je na počitnice v Izolo povabilo vnukinje in vnuke.

Vodstvo in osebje hotela se zahvaljuje za obisk v prvem delovnem mesecu letos DU iz Rake in Tržišča, ki sta na predvečer kulturnega praznika pripravili proslavo, DU Log pri Brezovici, Kranj, Ig, Šentjernej, Duplek, Tržič, Škocjan, Miklavž, Novo mesto, Ajdovščina, Bitnje-Stražišče, koordinaciji DU Slovenska Bistrica, PZDU Šaleške doline, ZDU Radovljica, kmečkim ženam in dekletom iz Ruš, Lenarta in Blegoša ter KUD Gabrijel Kolbič. Vsem drugim pa v Delfinu sporočajo, da imajo v mesecu marcu še nekaj prostih sob in ugodne cene. In ker na morju že diši po pomladi, vas vabijo, da obiščete hotel ZDUS Delfin v Izoli!

info.zdus

Na Urhu nov primer sovražnega govora

Na delno obnovljeni mežnariji, ki je med 2. svetovno vojno na griču Urh v bližini Ljubljane služila kot domobranska postojanka, zapor in mučilnica, so neznanci napisali grafit »Kmalu odpremo«. Na policijski upravi Ljubljana so nam potrdili, da so prejeli prijavo o tem dogodku. »Gre za sum uradno pregonljivega kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovražstva, nasilja in nestrpnosti. Policija je opravila ogled kraja in začela zbirati obvestila,« je povedal Vinko Stojnšek iz PU Ljubljana.

Samo pisanje po objektih sicer predstavlja prekršek po zakonu o varstvu javnega reda in miru in se kaznuje z globo 208,64 evra. Če pa grafit vsebuje elemente spodbujanja narodnostne, rasne, spolne, etnične, verske, politične nestrpnosti, je predvidena globa najmanj 834,58 evra. Za javno spodbujanje ali razpihovanje sovražstva, nasilja ali nestrpnosti pa je zagrožena zaporna kazen do dveh let.

Na Urhu je bila med drugo svetovno vojno sprva postojanka vaških straž, nato pa domobranska postojanka, znana predvsem po mučenju in pobijanju partizanov. Poleg tega je Urh tudi rojstni kraj oborožene bele garde.

Pred nedavnim so mediji že obširno poročali o primeru sovražnega govora, ko so neznanci na steni ljubljanskega diskontnega centra izpisali grafit s pozivom k poboju kristjanov. Novoizvoljena varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer je v takratni izjavi medijem dejala, da so se nanjo že obrnili ljudje, ki jih motijo napadi na verujoče. Ob tem pa ugotavlja, da bo ljudi zagotovo treba osvestiti o spoštovanju vseh ljudi, tako verujočih kot neverujočih.

*Finance, 12. februar 2013, Matic Cvelbar.
Povzetek: info.zdus*

Primorci aktivni v projektu Starejši za večjo kvaliteto življenja doma

Na severnem Primorskem je v projekt vključenih 11 društev upokoencev, in to DU Ajdovščina, Bovec, Deskle-Anhovo, Idrija, Kanal, Kojsko, Kostanjevica na Krasu, Miren, Renče, Tolmin in Vipava. Letni načrt dela v vseh desetih DU je bil izpolnjen in celo presežen.

Deset koordinatorjev z 226 prostovoljci obiskuje 7.595 starejših od 69 let. V letu 2012 so obiskali 4.710 starejših in jim polepšali dan. Nekatere, zlasti tiste, ki potrebujejo pomoč, so obiskali celo večkrat. Tudi sodelovanje z občinami in župani je dobro in spodbudno.

Aldo Ternovec

Mednarodno srečanje partnerjev.

Konec februarja so se v Ljubljani zbrali partnerji v projektu HELPS, v katerem sodeluje tudi ZDUS. Srečanja se je udeležilo 29 strokovnjakov iz devetih srednjeevropskih držav. Osrednja tema srečanja je bila predstavitev pilotnih akcij, ki jih opravljajo partnerji. ZDUS je predstavil svetovalnico za izboljšanje bivanja starejših, ki nudi informacije in pomoč pri iskanju najboljših rešitev za bivanje, hkrati pa promovira alternativne oblike bivanja starejših in projekt Starejši za starejše. Nad obema projektoma so bili evropski partnerji navdušeni.

Na mednarodni konferenci o bivalnih razmerah starejših so sodelovali glavni koordinator projekta HELPS dr. Matteo Apuzzo, ki je predstavil projekt; dr. Martin Lux iz Inštituta za sociologijo Akademije znanosti in umetnosti Češke, ki je predstavil primerjalno analizo stanovanjskih politik v srednjeevropskih državah; Mateja Nagode z Inštituta RS za socialno varstvo, ki je predstavila stanje na tem področju v Sloveniji; dr. Boris Majcen z Inštituta za ekonomska raziskovanja, ki je predstavil raziskavo SHARE v Sloveniji, in Tomaž Banovec, vodja projekta HELPS

Predava vodja raziskave HELPS dr. Martin Lux iz Prage.

v Sloveniji, ki je opozoril na nujnost upoštevanja raziskav o starejših pri oblikovanju javnih politik v Sloveniji. Konferenco je z uvodnim nagovorom odprl Aleš Kenda z ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Urban Boljka

Projekti

Zakaj je izobraževanje pomembno?

Eden glavnih točk, na katere se osredotoča projekt MATURE, je udeležba odraslih starejših v skupinskem učenju. Udeležba v različnih vrstah izobraževanja v poznem življenjskem obdobju je postala metoda aktivnega staranja, ki zagotavlja neodvisnost od drugih in splošno dobro počutje.

Kako to doseči, kako se spopasti z izzivi t. i. demografskega staranja in kakšno vlogo ima tu učenje? Izobraževanje in usposabljanje sta osnovi vseživljenjskega učenja, ki promovira posameznikovo motivacijo in sposobnost, da nadgrajuje znanje, sposobnosti in kompetence skozi vse življenje. Vseživljenjsko učenje je pomembno za vse starostne skupine, vendar je delež udeležbe pri starejših znatno nižji kot pri mlajši generaciji.

Po podatkih EU se je v letu 2009 udeležilo izobraževanj ali kake druge vrste usposabljanja 9,2 odstotka ljudi v starosti med 25 in 64 leti, delež starejših med 55 in 64 let pa je bil 4,6 odstotka. Med državami posebej izstopa Danska, kjer se je kar 24,4 odstotka ljudi v starostni skupini med 55 in 64 leti udeleževalo katerega od izobraževanj.

V državah partnericah projekta MATURE (Avstrija, Grčija, Nemčija, Poljska, Švica in Velika Britanija) ugotavljajo, da se udeležba v izobraževanju z leti zmanjšuje, nanjo pa vpliva dosežena stopnja izobrazbe posameznika. Za starejše, ki so pridobili višjo stopnjo

formalne izobrazbe, je večja verjetnost, da se bodo tudi kasneje udeleževali izobraževanj. Udeležbo seveda omejujejo tudi socialno-ekonomski dejavniki, zato se starejši, ki niso udeleženi v skupinskem učenju, priložnostno izobražujejo s pomočjo socialnih mrež in medijev, kot so radio, knjižnice in muzeji ...

Seveda se starejši pri učenju spopadajo tudi z ovirami. Včasih je ovira že to, da starejši ne znajo prepoznati prednosti učenja v poznem življenjskem obdobju. Pogosto gre tudi za ovire, povezane z zdravjem posameznika, z dostopnostjo programov izobraževanja, s finančno dostopnostjo, z družinskimi obveznostmi, nezadostno podporo in s prepričanjem, da tega ne potrebujejo.

Projekt MATURE bo zato skušal na čim bolj učinkovit način promovirati učenje kot koristno, pomembno in mikavno ter privabiti tisti skupine starejših, ki zaradi različnih, s starostjo povezanih omejitev, doslej še niso vključeni v izobraževanje.

Dijana Lukić

Prvi sestanek projekta MATURE.

Prvi teden v februarju se je v Leicesteru v V. Britaniji sestala projekta skupina MATURE. Namen sestanka je bil zagon projektnih aktivnosti in udeležba na mednarodni konferenci. Zakaj je učenje odraslih starejših pomembno, ki jo je gostila tamkajšnja univerza. Konference so se udeležili učitelji, menedžerji, načrtovalci izobraževanja starejših

odraslih, učenci univerze za tretje življenjsko obdobje, organizacije, ki so vključene v programe vseživljenjskega učenja in so ciljna skupina projekta. Namen konference je bil razpravljati o učenju v starajoči se družbi, o prednostnih, ki ga prinaša učenje v tretjem življenjskem obdobju, predvsem pa oceniti, na kakšen način lahko s projektom MATURE vplivamo na udeležbo v izobraževanju predvsem tistih starejših, ki se soočajo s katero od ovir, povezanih s starostjo, kot so zdravstvene težave, odvisnost od drugih, preskromna samopodoba ter drugi kulturni ali vedenjski dejavniki.

Vodja tega projekta pri ZDUS je Nevenka Dobljekar iz DU Optimisti Ptuj.

Dijana Lukić

Poročilo o projektu Ustavimo nasilje nad starejšimi ženskami.

V minulem letu smo v sodelovanju s petimi tujimi partnerji iz Bolgarije, Francije, Italije, Portugalske in Španije, ki so bili nosilci projekta, nadaljevali z uresničevanjem projekta Ustavimo nasilje nad starejšimi ženskami.

V ZDUS smo uresničevanje projekta vodili v treh smereh: osveščanje javnosti o problemu nasilja nad starejšimi v Sloveniji, zlasti nad starejšimi ženskami, osveščanje starejših, da naša družba tega ne odobrava, izobraževanje o oblikah nasilja nad starejšimi in možnostih, kako pomagati izobraževalcem v projektu Starejši za starejše, izobraževanje koordinatorev v projektu in prostovoljcev, ki se prvi srečujejo z žrtvami nasilja v družini.

V septembru smo v državnem svetu imeli javno predstavitev problematike nasilja nad starejšimi, pri čemer je posebna pozornost veljala nasilju nad starejšimi ženskami. Sodelovale so tudi nevladne organizacije, ki obravnavajo nasilje v družini in nad starejšimi, predstavniki zdravstva in ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Vse minulo leto smo predstavniki ZDUS in nevladnih organizacij ter strokovnjaki, ki se ukvarjajo s problematiko nasilja v družini in nad starejšimi, po nacionalnem radiu in prek lokalnih radijskih postaj seznanjali širšo javnost s to problematiko. Prikazali smo vlogo policije, socialnih služb in zdravstva ter vlogo nevladnih organizacij, ki poskušajo pomagati žrtvam, da prekinemo nasilni odnos.

Drugi del dejavnosti je bil usmerjen v izobraževanje vseh, ki prihajajo v stik s starejšimi ali vodijo prostovoljce, ki obiskujejo starejše. Vanj se je vključilo 189 koordinatorev iz programa Starejši za starejše, ki so imeli 30 ur izobraževanja. Posebno pomembno je bilo izobraževanje prostovoljcev, ki obiskujejo starejše na domovih. Ti se prvi soočijo z žrtvijo, torej s starejšim človekom, nad katerim se dogaja nasilje. Zato je zelo pomembno, da prostovoljci vedo, kako starejšim nuditi pomoč in kako naj ravnaajo. Izobraževanja se je udeležilo 1.651 prostovoljcev. S svojimi delom smo osveščali slovensko javnost, odzivi starejših, zlasti starejših žensk – žrtev nasilja pa nas obvezujejo, da z aktivnostmi nadaljujemo in poglobljamo zavedanje slovenske javnosti o tej problematiki ter da skupaj s pristojnimi službami in drugimi nevladnimi organizacijami iščemo oblike in možnosti, kako pomagati žrtvam nasilja, po drugi strani pa delujemo preventivno, da bi nasilje preprečili.

*Ana Ostrman,
vodja projekta*

Zaključna konferenca projekta Ustavimo nasilje nad starejšimi ženskami.

V Milanu je bila v začetku leta zaključna konferenca mednarodnega projekta Ustavimo nasilje nad starejšimi ženskami, ki so se udeležile vodja projekta Ana Ostrman, koordinatorka projekta in izobraževalki programa Starejši za starejše, Ida Križanec in Marinka Lamprecht Štros. Konferenco je v prostorih Circolo de la Stampa pripravil vodilni partner AUSER. Na konferenci so predstavili

dosežke, razmišljanja in poglede, kaj lahko storimo v prihodnje na tem področju. Konference se je udeležilo več kot dvesto ljudi iz Lombardije in od drugod, med njimi predstavniki sodišča, policije, varuha človekovih pravic ter nevladnih organizacij, ki delujejo na področju preprečevanja nasilja nad starejšimi (pred-

vsem starejšimi ženskami). V okviru projekta je bil na nacionalnem festivalu kratkih filmov s področja sociale nagrajen režiser filma Nekatere zgodbe je težko povedati Filippo Ticozzi.

V dveh letih smo v ZDUS izpeljali vrsto aktivnosti predvsem pri osveščanju javnosti o problemu nasilja nad starejšimi v Sloveniji; osveščanju starejših, da slovenska družba ne odobrava nasilja nad njimi, zato naj ga ne prenašajo in naj poiščejo pomoč; izvedli izobraževanja o oblikah pomoči žrtvam za prostovoljce programa Starejši za starejše ter organizirali skupine za samopomoč in svetovanje za prostovoljce, ki so se na terenu srečali s primeri nasilja.

info.zdus

Poročilo o delu za upravni odbor ZDUS.

Mednarodni projekt v okviru Lifelong Learning Programme je bil zasnovan v letu medgeneracijskega sodelovanja, da bi družjenje dveh generacij (starejše in mlajše) oplemenitil s spodbujanjem kreativnosti na področju umetnosti s pomočjo novih medijev.

Vse partnerice (Avstrija, Belgija, Nemčija, Slovenija in Škotska) so imele na voljo po tri delavnice, dosežki pa so vidni na spletni strani <http://mixages.eu/>

Projektne cilje je izdelava priročnika z napotki in opozorili o čereh pri medgeneracijskem sodelovanju. Priročnik bo predstavljen na zaključni konferenci 16. maja v Ljubljani, na katero ste že zdaj vljudno vabljeni. Priročnik o metodah medgeneracijskega dela bo preveden tudi v slovenski jezik in bo na voljo na internetu, društvom upokojencev pa bo na voljo tudi v fizični izdaji. Društva in ZDUS so imeli od projekta tudi nekaj denarnih ugodnosti, nabavili so tri projektorje, eno projekcijsko platno in tri prenosne računalnike.

V letu 2012 so pripravili tri delavnice, in sicer v DU Mozirje, Ig in na Taboru v Ljubljani. Udeležence so seznanili s projektom, s ciljih in drugimi podrobnostmi, o tem pa so poročali tudi mediji. Mlado generacijo so izbrali v zadnjih razredih OŠ Ig in Mozirje, v urbanem središču pa so mlade gimnazijke našli na Waldorfski šoli. Dekleta iz Waldorfske šole so pokazala izjemno zanimanje za prostovoljno delo s starejšimi, ki ga nadaljujejo na območju DU Tabor.

Zaradi dobrih rezultatov bo imela Slovenija v začetku meseca marca še eno delavnico v Ljubljani, nanjo pa so že povabili najbolj prizadevne udeležence iz prejšnjih treh delavnic. Svoje rezultate bodo predstavili na konferenci 16. maja letos.

Svoje dosežke v projektu so novembra lani na Dunaju predstavili trije pari, na festivalu za 3. življenjsko obdobje so razdelili 150 informativnih letakov, projekt pa so predstavili tudi na upokojenskih dogodkih (Maribor, Ptuj, Velenje...).

Tudi sodelovanje z organizatorjem projekta (Nemčija) in s sodelujočimi partnerji je zgledno, k temu je v veliki meri pripomogla Dijana Lukić, koordinatorica projekta v ZDUS, ki se je izkazala z znanjem jezikov, skrbnostjo, natančnostjo in obvladanjem administrativnega dela, ki ga je v tako velikem evropskem projektu res obilo.

*Lada Zej,
vodja projekta*

Finale projekta MIX@GES v Ljubljani

Po dobrih dveh letih se bliža 16. maj, ko bo v Ljubljani enodnevna mednarodna konferenca, zaključek projekta, v katerem so se pari dveh generacij v petih državah spopadali z novimi elektronskimi aparati in umetnostjo.

Vsaka od petih partnerskih držav v projektu (Avstriji, Belgiji, Nemci, Slovenci in Škoti) si je izbrala drugačne pripomočke, s katerimi si mladi lepšajo življenje. Uporaba nove tehnologije za umetniško kreativnost je nekaj novega, zato je projekt dobil sredstva od evropskega programa vseživljenjskega učenja. Avstriji so izdelali elektronski vodič po muzeju, Belgiji so se npr. ukvarjali z video snemanjem na Ipad, Slovenci smo v treh delavnicah naučili starejše in mlajše udeležence razumevanju umetnosti in uporabnosti telefonske fotografije, Škoti pa so se ukvarjali z elektronsko glasbo, To, kar smo jeseni pokazali na srečanju udeležencev na Dunaju, je poželo toliko pohval, da nam bodo, kot vse kaže, odobrili še eno delavnico.

Vse, kar se je dogajalo med pari, so voditelji delavnic, umetniki - predavatelji, skrbno beležili. Iz njihovih ugotovitev že nastaja priročnik, v katerem bo mogoče najti različne metodološke prijeme, s katerimi so se udeleženci prilagajali novostim, tehnologiji, jeziku in poznavanju sodobnih trendov v umetnosti. Kako zblížiti dve generaciji, je bilo na začetku vprašanje, ki se je samo razrešilo ob smehu, plesu, pesmi, razpravah ...

Zaključek meseca maja, ki je načrtovan v muzejskem središču na Metelkovi, bo v prostorih MSUM pripravil kar nekaj zanimivih delavnic za obiskovalce iz Slovenije in tujine. Če se boste 16. maja znašli v Ljubljani, pridite, pridružite se veselemu babilonskemu vrvežu starejših in mladih in seveda, ne pozabite prinesiti s seboj fotoaparata, če že ne tablice ali pametnega telefončka.

Več o tem, kaj smo delali, je na spletni strani mixages.eu.

Lada Zei

MyStory (moja zgodba) v tretjem letu.

V lasiju v Romuniji so bili dnevi projekta MyStory, na katerem so se v treh dneh zvrstile projekcije filmov, okrogle mize, predstavitve, ki so jih pripravile regionalne oblasti in predstavniki projektih ekip, ter srečanja s pomembnimi javnimi osebnostmi. Dogodki so privabili več kakih 300 udeležencev, starih od 13 do 92 let, ki delujejo na različnih področjih. To dokazuje, da za medgeneracijsko učenje vlada veliko zanimanje in da je izjemnega pomena za poklicni in osebni razvoj udeležencev.

V Sloveniji so mladi zbiralci zgodb do sedaj intervjuvali več starejših, od katerih je večina aktivnih članov ZDUS - Ireno Levičnik, Milana Pavliho, Alda Ternovca, Miha Macuro in Vlada Geršaka ter njihove zgodbe skupaj s še nekaterimi drugimi građivi naložili v spletno galerijo MyStory: www.mystories.eu/stories/ Te dni udeleženci iz Slovenije končujejo usposabljanje mladih mentorjev in se pripravljajo na naslednji korak - usposabljanje starejših. To fazo projekta bo pod budnim očesom vodje projekta MyStory Mimice Kidrič in v organizaciji svetovalke Majde Meško v Celju pripravila tamkajšnja ZDUS.

info.zdus

ZDUS je pomemben sodelavec v projektu.

Glavni cilj projekta SAAPHO je razvoj IKT platforme za starejše, ki jim bo pomagala pri izboljšanju njihove avtonomije in samostojnosti. V ta namen bo platforma SAAPHO zagotavljala storitve zdravstvenega varstva, varnosti in ravnanja z okoljem, torej s tremi osmi politike aktivnega staranja, ki jih spodbuja svetovna zdravstvena organizacija (WHO). Te storitve bodo uporabnikom na voljo prek vmesnika, prilagojenega izboru, zmožnostim in omejitvam posameznega uporabnika. Uporabniki bodo s platformo SAAPHO komunicirali s pomočjo osebnih in tabličnih računalnikov z zasloni na dotik ter s pametnimi telefoni.

Vloga ZDUS v projektu SAAPHO je v začetni fazi raziskava potreb končnih uporabnikov, oblikovanje rešitev ter preskušanje pilotskih modelov, ki jih bodo razvili. Raziskovanje potreb in testiranja vodi FICE Španija, ZDUS pa pri tem sodeluje. Projekt bo trajal tri leta in se bo končal poleti prihodnjega leta.

*Alenka Reissner,
vodja projekta*

Vzajemna samopomoč

Višina članarine Sklada vzajemne samopomoči ostaja tudi letos nespremenjena t. j. 10 evrov (9,70 evrov nakažete blagajni, 0,30 pa obdržite). Številka TRR za nakazovanje članarine Sklada vzajemne samopomoči je 05100-8011760660. Hkrati z nakazilom morate poslati tudi seznam članov, za katere nakazujete članarino.

Tudi višina izplačila posmrtnine ostaja letos enaka, to je 235 evrov. V prijavi za izplačilo posmrtnine izpolnite podatke in priložite kopije zahtevanih dokumentov (kopijo mrliškega lista, kopijo osebne izkaznice in bančnega računa za prejemnika), da bi lahko posmrtnino lahko čim prej izplačali.

Dodatne informacije o delovanju Sklada vzajemne samopomoči so objavljene na naši spletni strani (pravilnik Sklada vzajemne samopomoči in obrazci za prijave izplačila posmrtnine).

Obvestila

Dinersove nove ugodnosti

- **Ideal Lepo in belo, d. o. o., Škofja Loka,**
15 odstotkov popusta na čiščenje oblačil in obutve
- **Refleksoterapija Barbara Fajfar, s. p., Kranj,**
20 odstotkov popusta na vse storitve
- **S3-KE, d. o. o., Maribor,**
15 odstotkov popusta na bowling v bowling centru Strike v Mariboru
- **Čebelica, d. o. o., Dolenjske Toplice,**
13 odstotkov popusta na vse izdelke in storitve
- **Naj se sveti, d. o. o., Ljubljana,**
25 odstotkov popusta na čiščenje domov
- **Artident, d. o. o., Ljubljana,**
25 odstotkov popusta na implantante in 20 odstotkov popusta na vse zobozdravstvene storitve

Na enem mestu o državljskih pravicah v EU

Če potrebujete informacije o pravicah evropskih državljanov oz. kako jih uveljavljati v Sloveniji, dobite vse informacije na portalu Tvoja Evropa.

Portal deluje po načelu Vse na enem mestu. Na voljo so informacije o pravicah in možnostih bivanja, poslovanju, delu in študiju v drugih državah članicah EU. Če vam informacije ne zadoščajo, pošljete spletni obrazec in zaprosite za dodaten brezplačen nasvet. Odgovor vam bo posredovala ekipa neodvisnih pravnih strokovnjakov. V morebitnem primeru kršenja pravic po zakonodaji EU, bo vaš primer prevzela za to področje pristojna služba.

Lahko pa se tudi osebno zglasite na predstavništvu Evropske komisije v Sloveniji. Svetovalci bodo vsak zadnji četrtek v mesecu med 14. in 18. uro na naslovu: Hiša EU, Breg 14, Ljubljana. Polurni termin si rezervirajte z e-pošto na naslovu comm-rep-lju@ec.europa.eu (zadeva: osebno svetovanje).

Likovna kolonija Izola 2013

Likovna kolonija v Izoli je že uveljavljen kulturni projekt, ki ga že 15 let pripravlja iz izvaja ZDUS s sodelovanjem hotela ZDUS Delfin, ob skromni finančni podpori Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Letos bo likovna kolonija od 10. do 13. maja v hotelu ZDUS Delfin v Izoli.

Prijava

Društva pošljite izpolnjeno prijavnico svoji pokrajinski zvezi (PZDU). Med prispelimi prijavnici pokrajinske zveze praviloma izberejo po dva udeležence, ki ju morajo prijaviti do vključno 29. marca 2013 ZDUS, Kebetova ul. 9, 1000 Ljubljana), s pripisom za Komisijo za kulturo.

Kotizacija za udeležence je 65 evrov in turistična taksa (1,01 evra na dan). Kotizacijo, ki delno krije stroške bivanja in prehrane, poravnajo udeleženci na recepciji hotela Delfin. Potne stroške si udeleženci krijejo sami.

Po preteku roka za prijavo (29. marec 2013), se bo sestala Komisija za kulturo ZDUS, ki bo pregledala prijave. Če katera od PZDU ne prijavi dveh udeležencev, lahko prosto mesto zasede udeleženka/udeleženec iz druge pokrajine po izboru komisije. Izbrane kandidatke/kandidati bodo pisno obveščeni o izboru kot tudi o programu dela in potrebnih materialih. Vsi udeleženci bodo prejeli po eno slikarsko platno. Nastala umetnina postane last hotela Delfin oz. ZDUS.

ZDUS bo pripravila dve likovni razstavi, in sicer eno ob zaključku kolonije v prostorih hotela Delfin in drugo na festivalu za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu v Ljubljani, kjer bo tudi podeljene knjižne nagrade za tri najboljša dela.

Več informacij

Ema Tibaut, vodja kolonije, tel. štev.: 031/683 897, e-pošta ema.tibaut@teleing.com

Prijavnica za likovno kolonijo Izola 2013

Ime in priimek

Naslov

Tel. štev., e-pošta

Član DU (PZDU)

Podpis kandidatke/kandidata

Datum in kraj prijave

Jaz zate, ti zame.

Vzajemna d.o.o., Vojkovecova 2, Ljubljana
Vsa zavarovalna sklepa so sklepa po veljavnih pogojih Vzajemne d.o.o.

Ugodnosti za naše člane

- Najnižja premija dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.
- Brezplačno članstvo v Vzajemna Klubu in možnost koriščenja zimskih športnih aktivnosti (nordijska hoja, tek na smučeh, trening smučanja).

Ponujamo ugodno nezgodno zavarovanje za starejše za večjo finančno varnost. Zavarujte se za primer nezgodne smrti in trajne invalidnosti z vključenimi dodatnimi kritji.